

ST. — NO. 1557.

Entered as second-class matter, December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1893.

CHICAGO, ILL., 14 JULIJA (July 14), 1937.

Published Weekly at 2301 S. Lawndale Ave. LETO—VOL. XXXII.

ALI JE C. I. O. RES OB SVOD ZAMAH?

BOGATAŠKI DNEVNIKI VSI V KAMPANJI ZA UNIČENJE INDUSTRIALNIH UNIJ

Wm. Green vzradoščen izjavlja, da je njegov tekmeč Lewis izpihal svojo sapo

Ameriški kapitalizem se ni v postopanju z delavci še v ničemer spremenil

Odbor za delavsko nestransko politično akcijo, katerega glavnim voditeljem je John L. Lewis, je lani potrošil in agitaciji za demokratske kandidate nad \$600,000. Zdaj se republikanski časopisi in reakcionarni politiki zelo norčujejo iz teče in pravici.

"Kuga naj oplazi obe hiši", je dejal Roosevelt časnikarjem.

Kartonist čikaške "Tribune" je narusal Lewisa v pozni vrtnarji. V mehko zemljo je vpadil Lewis upanje v Rooseveltovo kampanjski sklad \$600,000.

— In Lewis gleda v zemljo, kdaj bo iz nje vzkialo seme—\$600,000, ki so bili potrošeni za izvolitev demokratskih politikov. Toda namesto semena je Lewis deležen zafrkavanj — očitkov in batin od ljudi, katerim je pomagal v politične urade.

John L. Lewis se je podal v kampanjo za industrialne unije v zavesti, da je Rooseveltova administracija na njegovi strani. Mnogi industrijalci so teži trditi verjeli in si mislili: "Priznajmo unije CIO, ker je to pametnejše, kot pa riskirati prijateljstvo administracije. Zdaj je nekaterim že žal, dasi se v zmoti prav tako, kakor Lewis in tisti njegovi ljudje, ki so smatrali, da bodo organizirali maso ameriških delavcev s pomočjo Rooseveltove administracije. Če je hotel je lahko spoznal pravilnost Markslovega reka: "Rešitev delavstva je stvar delavcev samih."

Prvič v zgodovini Zed. držav se je dogodilo, da se je pričela obsežna in res uspešna kampanja za organiziranje delavcev v industrialne unije. Ves ameriški kapitalizem se je prestrašil. Vsa plutokracija je vzrojila. Mobilizirala je proti uniji vse veljaštvo, vključivši cerkev, ki so se baš v tej preizkušnji izkazale, kako zelo so odvisne od svojih podpornikov — magnatov korporacij.

Delavci, ki čitajo samo kapitalistične liste, lahko verjamajo propagandu, kateri načeljuje jeklarski magnat Tom Girtler, ampak masa ne verjame. Zato se je radovale odzvala pozivu v organizacijo. To je impuls, ki je več ne zapusti. Kapitalistični mogotci so to resno zapadli, in to je vzhod, čemu so se toliko navdušili za fašizem.

CIO je pridobil vzlic neuspehom v jeklarski industriji več sto tisoč novih članov v drugih obratih, dasi o tem kapitalistični liste nočijo poročati. Resnice pa vzhod svojemu molku ne morejo skriti.

Kazitev jubileja

Sovjetska Rusija praznuje dvajsetletnico obstanka. Kaze pa ga ji ljudje, katerim je zupala vse mogoče odgovorne službe, zdaj pa jih dolži šponjana v sabotaže v korist Japonske in Nemčije.

Ziviljenske potrebuščine se draže in brezposeknost se niža, pravi statistika

Cene živiljenskim potrebuščinam so bile junija to leto 4.5 odstotkov višje kakor junija lansko leto, in 24 odstotkov višje leta 1933, ko so bile v letih depresije najnižje. Živilja se povprečno niso mnogo podražila, pač pa stanovanja, oblike in nekatere druge potrebuščine.

Vladni statistični biro smatra, da podražitve niso poslabšale, pač pa izboljšale živiljenški standard. V dokaz temu navaja, da je bilo v prošlih par mesecih število brezposelnih znjano blizu 700,000. Ampak La Guardia je politik,

"Zmagovalec" s pomočjo Italije in Nemčije

Na sliki je španski faistični general Millan Astray, ki bogatim senzitetom razklaša, kako se je proslavljal s svojo armado pri Salamanci. Toda v resnicici je bila njegova zmaga dosegrena s pomočjo italijanskih in nemških vojakov, njihovih tankov in aeroplakov.

BOJ PROTI SPOLNIM BOLEZNIM V LUČI SEDANJIH RAZMER

Tisoče otrok okuženih. — Napačno zamišljena kampanja. — Odpraviti vzroke je edino pametno zdravilo

V Zed. državah se vodi poslednjih par let živahnja kampanja proti spolnim boleznim. Prej se jih je večinoma zakrivalo. Toda razpasle so se toliko, da je boj proti njim več kot potreben.

Država Illinois je nedavno sprejela zakon, kateri določa, da se poroka ne more izvršiti, dokler zaročena ne predloži izpraveval, da sta spolno polnomna zdrava. Wisconsin ima slično postavo že več let. Kampanja zanje je poduzeta v vseh drugih državah ameriške Unije.

Dr. Thomas Parran, ki je uposlen v federalnem uradu za zdravstvo pravi, da je boj proti spolnim boleznim, ne pa zoper vzroke, radi katerih se bohotijo. Kadars je bolno celo drevo, ga je treba izkopati in uničiti s koreninami vred, ne pa mu le odsekati veje. Kapitalistične organizacije tega pravila nečejo razumeti, zato sekajo samo veje.

Tudi sprememb

Včasi so tujerodeci pošiljali iz Zed. držav milijone dolarjev vsako leto. Zdaj pa so v prvem četrletju 1937 poslali premožni ljudje iz evropskih dežel v Zed. države nad 320 milijonov dolarjev.

Pokažite mi vojno, v kateri bogati niso postali še bogatejši in revni še bolj revni, pa vam bom dokazal, da vojne še nikoli ni bilo. — "A. G."

Negotovost politične akcije ameriških delavcev

Letos se bodo vršile v mnogih mestih občinske in okrajne volitve. Tu in tam bodo volili tudi governerja. V mestu New York je kampanja za županske kandidate in v druge mestne urade že v teku. Komunisti se ogrevajo za sedanjega župana La Guardia. Voditelj social-demokratske federacije Louis Waldman od njega zahteva, da komunistično indosiranje odkloni. Priporoča mu tudi, da naj kandidira edino na listi delavske ne pa tudi na listiku republikanske stranke. Ampak La Guardia je politik,

ki kandidira zato, da bo izvoljen. Radi tega rajše uboga nasvet komunističnega "Daily Workerja", kateri mu svetuje, da naj kandidira kakorkoli, to do edino s stališča, da bo svojo kampanjo vodil v smer zmage. Zapretil je, da ga delavstvo ne bo podprtlo, da bo kandidiral tudi na republikanski listi, in niti ne, če ne odkoni indosiranje komunistov.

V tem newyorskem boju zelo naglašajo zadnji poraz farmer-laboritskega kandidata za župana v Minneapolisu, Minn. Glavni krivci poraza — pravijo — so komunisti, oziroma

Sovjetska Unija pod pezo smotreno zasnovane sovražne propagande

Material za smešenje in hujskanje dala Rusija sama, pravijo njeni kritiki. — Neverjetna poročila o sabotaži in eksekucijah

"Rusija v procesu razkovanja. Tako zvezne republike Sovjetske Unije se bodo proglašile za samostojne." Taki so bili naslovi vesti, ki so prošle tedne vztrajno prihajale iz Varšave, Rige, Berlina in tudi iz Pariza.

Cenzura v Moskvi pa je dovolila, da je šlo v svet poročilo Ameriške Associated Press o razpadanju ruske komunistične stranke.

To še ni vse. Dve radio postaji v Ukrajini sta oddajali žalni program v spomin žrtvam, ki jim je Stalinov režim odvzel življenja. V Moskvi in drugod so se začudili, kako je bilo to mogoče. "Pravda", ki je poleg "Izvestje" glavni dnevnik v USSR, je zahtevala, da komunistična stranka v Ukrainski stori konec takemu "izdajalskemu početju".

Donald Day, kateremu je sicer glede Rusije malo verjeti, je dne 8. julija iz Varšave zelo resno poročal, da so se poljski in rumunski državni zbrali na posvetovanje v oči "starih boljševikov". Bili so v nji v prvi vrstav. Verjeli so v diktaturo in pehali socialistike v jetniške tabore in predstrele prav tako, kakor pošljila zdja je Stalinov režim.

Stvar se ne glasi resnično in prej ko ne je prišlo to potrebito v široki svet vsled želje, da bi USSR resnično razpadla.

Vzlic temu je v nji nekaj narobe. Ves kapitalistični svet uporablja eksekucije "starih

boljševikov" za propagando, katere smoter je moralno oblasti Sovjetske Unije v vsem tačovanem civiliziranim svetu. V Italiji in Nemčiji je že totalno "diskreditirana".

Prijatelj sovjetske Unije lahko to propagando zavrača, jo opravičujemo, ali pa se pridružimo "prijateljskim" kritikom. Stalin pravi, da priateljski kritikov ni. Tako je njegovo stališče in zato kritike v Rusiji sproti ugonabljajo.

Najstari sodruž in agitator Blasich v Californiji je o Stalinovih eksekucijah izrazil svoje mnenje v prejšnji številki "Proletarca". Dejal je, da bi bilo neumno, če bi Stalin puštil nasprotnikom USSR ruvariti po svoji mili volji. Pravilno. Če jim bi to pod diktaturo dovolil, bi Rusija ne bila več diktatura. Ampak ne gre zato.

Gre se med delavstvom, ki more in sme čitati necenzurirana poročila, le za vprašanje, kako je mogoče, da se je izniverilo sovjetski revolucionisti, ki so se poljski in rumunski državni zbrali na posvetovanje v oči "starih boljševikov". Bili so v nji v prvi vrstav. Verjeli so v diktaturo in pehali socialistike v jetniške tabore in predstrele prav tako, kakor pošljila zdja je Stalinov režim.

Razlika je le, da so bili takrat oni diktatura, zdaj pa ima va-jet Joseph Stalin.

On trdi, da so stari boljševiki deželo in njeno politično de-

lo zelo zavozili. Dalje trdi, da ne znajo graditi gospodarstva, pač pa le sanjajo o njemu. Leon Trotsky v Mehiki pa zatrjuje, da je Stalin tisti, ki bo u-propastil sovjetsko Rusijo in svetovno revolucijo.

Vsekakor je element podzemsko organiziranih nezadovoljencev v Rusiji jako močan. Poročila iz Moskve to potrjujejo. Vse, kar priatelji USSR želimo, je, da njen sedanji režim zapade opasnosti, se po-globi in odpravi vzroke, namesto da trebi opozicijo s krogljami. Nasilja niso rešila še nikakršnih problemov in jih ne bodo niti v Rusiji, ki še ni v vladnem sistemu nikdar poznala drugega kakor nasilne akcije. Ako je res, da je tisoč članov komunistične stranke v Rusiji v službi Japanske, Hitlerje in Mussolini, tedaj je Stalinov režim nujno, da se vpraša, čemu se je toliko Rusov pripravljenih prodati smrtnim sovražnikom svoje dežele. Ako najdeje pravilen odgovor na to vprašanje, bo dobro za Rusijo in Stalina ter ja-ko slabo za Nemčijo, Japonsko in Italijo. Pa tudi Poljsko, Ru-munija in Jugoslavijo bodo prišle laglje h pameti.

Vodstvo organizacije je po-nadvi odsev članstva. Slabo vodstvo je posledica brezbriz-nega članstva.

FAŠISTIČNA "DELAWSKA" INTERNACIONALA

Delavske "unije" v Nemčiji in Italiji so se nedavno zedinile v svoji "internacionali", kateri namen je drugač kot koristiti delovnemu ljudstvu teh dveh dežel, če ji hočemo verjeti. Nova internacionala podpira delavstvo na frontu na podlagi "starih boljševikov".

Nedvomno se ji v kratkem pri-druži tudi španski proletariat, kolikor ga je pod generalom Francom, in delavci tistih dežel, v katerih nima pravice ni-hče razen diktatorji.

Ustanovitev faistične "de-lawske" internacionale je so-cialističnemu delavstvu lahko v zadoščenje, da sta Hitler in Mussolini morala priznati potrebo sodelovanja dežel z de-želo in ljudstva z ljudstvom, čeprav obla blufata maso z ve-lijino svojega naroda, ki se ne

rabi oslanjati na nikogar. V

praksi se je izkazalo, da to ne drži in zato si Italija in Nem-cija — kolikor se sovražita, pomagata druga drugi. "De-lawska faistična internacionala" je nov tak poskus, ki pa se bo ponesečil prav tako kakor vsa druga faistična podvzetja, katera so nastala pod Mu-solinijem in Hitlerjem.

NAUK, KI SI GA VSI LAJKO ZAPOMNIMO!

V sedanjih stavkah so bili vzlic "new deal" pobiti samo pošteni delavci. Skebe protektira milica. V petih je-klarskih okrožjih je bilo ubitih od policije 17 delavcev. Senatna komisija za cívilne svobodčine je izjavila, da so bili ti umori neupravičeni. Ampak kdo poraja na take iz-jave, ko pa skoro vsemi delavci čitajo samo kapitalistične liste.

V njih ne zapadele drugega, kakor da so "rdeč-karski" delavci sovražniki samemu sebi. "Čemu, ako je to res?" V to se ne poglobe. Delavci so sovražniki samega sebe, ker se ne zavedajo koristi svojega razreda tako, kot se jih na primer zaveda za svoj razred Tom Girdler od Republic Steel korporacije. Bodimo zavedni delavci in dežela bo naša in vsemu ljudstvu v prid.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE.

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz.
Business Manager Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager Joseph Drasler.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Težave socialistične internacionale

Delavska socialistična internacionala je zveza zelo rahlo združenih delavskih strank. V teoriji so vse za odpravo kapitalizma, vse za socialistično uredbo in vse več ali manj za industrialno demokracijo od vsega početka zamislenih preobratov. Nekatere male marksistične stranke so za "prehodno diktaturo". V velikih strankah evropskega delavstva pravijo, da so take stranice za diktaturo radi tega, ker se demokratično v kritični dobi ne morejo uveljaviti. Zato svojo sibkost zakrivajo s frazami o "prehodni diktaturi".

Zaradi taktike, ki jih posamezne socialistične stranke zastopajo v španski civilni vojni, vsled ponudb komunistične internacionale za "ljudsko fronto" in sličnih zadev, v katerih je ena socialistična stranka zahtevala to, in druga nekaj povsem drugega, so se trije odborniki odločili zahtevati, da si naj internacionala najde pot, po kateri bo njenim funkcionarjem mogoče delati. Resignirali so tajnik Friedrich Adler, belgijski socialistični vodja Louis de Bruckere in Van Roosbroek.

Adler je tajnik delavske socialistične ("druge") internacionale skozi vso povojno dobo. On prihaja iz družine, ki se je v bivši Avstro-Ogrski proslavil z delom, ki je in bo za delavski razred zgodbovinske važnosti. On sam si je ustvaril trajno ime zaradi atentata na avstrijskega ministrskega predsednika grofa Stuergha. Ubil ga je s strehom iz galerije v poslanski zbornici. Po vojni je Friedrich Adler skušal združiti delavsko gibanje spet v enotno internacionalno. V to svrhu je ustavnovil posebno gibanje — dunajsko unijo za delavsko enotnost — imenovali smo jo "pol-tretjo internacionalo", kateri je pripadala tudi ameriška socialistična stranka. Glavna konferenca za sporazum med komunistično in social-demokratskimi strankami — med "drugo" in "tretjo" — internacionalo se je vršila kmalu po vojni v Berlinu. Komunistični voditelji onih dni, ki so zdaj že skorvi v postreljeni, ali pa v izgnanstvu ter uradno proglašeni za izdajalce revolucije in zavezničke fašizmu, so bili proti sporazumu. Celo neutralni ameriški socialistični stranki so narekovali take pogoje, da jih nikakor ni mogla sprejeti.

Friedrich Adler se je odločil sodelovati naprej v krogih konserativne evropske social-demokracije in ta si ga je končno izbrala po svojem novem združenju v povojni dobi za tajnika internacionale, ki se danes uradno naziva "Delavska-socialistična internacionala". V nji so združene vse nekomunistične delavske stranke po svetu in z njim sodelujejo unije, ki pripadajo mednarodni strokovni zvezzi. Slednja ima zdaj že nad dvajset milijonov članov.

Ampak to impozantno število samo na sebi za vodilne odborneke socialistične internacionale malo pomeni. Na primer, z ozirom na Španijo: Angleška delavska stranka je bila do nedavna za absolutno neutralnost v španskem konfliktu, kar se države tiče, in za podporo lojalistom le gmotno in moralno. Nabočno je francosko delavsko gibanje zahtevalo boj nevtralnosti vlade in odprto pomoč državi španskih lojalistov.

Druga zagata, v kateri se odbor delavske socialistične internacionale pogostoma znajde, so "manevri" kominterne. Komunistična internacionala je kakor vreme. Zdaj lepo, zdaj neviha. Odkar je spremenila svojo takzvanou taktiko agresivnosti proti socialistom, jih skuša pridobiti z lepimi apeli. Nedavno je naslovila nanje manifest za skupno akcijo v borbi proti španskemu fašizmu. Mnogi socialisti v Evropi so smatrali ta apel prav tako za zvijačo, kakor so bili prejšnji njeni oklici. Drugi so zahtevali, naj se komuniste resno preiskusi. Zedinimo se znjimi in ako uvidimo, da so neiskreni, bomo imeli dokaz na dlani. Zdaj ga še nimamo.

Slednje označeno stališče zastopa posebno francosko socialistično stranko, ki je v socialistični internacionali po moči in vplivu druga za angleško delavsko stranko. S francoskimi drugimi so zdaj enakega mišljenja češki socialisti, dansi so politično skrajno desničariki, ne pa levičaristi socialisti. Ampak Čehoslovaška je v zavezništvu s sovjetsko Unijo — kaj pada iz strahu pred Hitlerjevo Nemčijo. Ker so češki socialisti za ohranitev svoje demokratične republike rajše kot pa da bi jo riskirali z načelnega stališča, so za oportunistične in militaristične zveze. Ena teh je mala antanta (Čehoslovaška, Rumunija in Jugoslavija), druga pa Francija, Rusija in Čehoslovaška. Smisel obeh teh je ohranitev sedanje meje teh držav, dočim jih hoče Hitlerjeva Nemčija s svojimi zaveznicami spremeniti njim v prid.

Za socialiste je to neuravnovešenje težka stvar. Ampak če se moremo in moramo vse povsod zavzeti za temeljni cilj — industrialno demokracijo in proti fašizmu, bomo "tehnikalije" lahko rešili.

Volitve v letu 1937

Letos v jeseni bodo volitve v mnogih ameriških mestih in tudi v državne urade. Izmed najvažnejših bodo volitve za župana mesta New York. Sedanjem župan La Guardia bo spet kandidiral. Po prepričanju se oglaša za radikalca. Registriran je za republikanca. Zdaj pa se mora odločiti, ali naj bo to ali ono. Vse, kar LaGuardia ve, je, da hoče ostati newyorški župan. Voditelj bivše stare garde v socialistični stranki Louis Waldman mu priporoča, da naj kandidira samo na tiketu American Labor Party. Ampak LaGuardia je "politisen". On hoče biti izvoljen. Tudi newyorška (in tem ameriška) komunistična stranka je zanj. Ona sklepa: boljše manjše, kot veliko zlo. LaGuardia je "majhno zlo". Socialisti so po navadi nastopali zoper tako tolmačenje in koncem konca so imeli zmerom priliko poudarjati, da so bili v pravem.

DIVIDENDE STAVKARJEV — PLIN, KROGLJE IN BATINE

George Mike iz Aliquippa, Pa., je bil na stavki v bližnjem Beaver Fallsu in piketiral. Deputati so njega in druge napadli s plinskim bombami in krepljemi. Mike je padel smrtno nevarno ranjen. Na desni je dela-

vec, ki mu je hitel na pomoč. Plinska bomba ga je zadel naravnost v obraz. Pri padcu si je Mike razbil črepino. V Massillon, O., so policiji v nedeljo 11. julija enega delavca ubili in šest ranili.

pripravljen storiti svoj del in se več.

Naš klub je letos svoj običajni piknik opustil. Vzrok je, da je nam plesalni pod, ki je bil posest klubu, odnesla pred leti povodenj, druga nesreča pa je bila ta, da si nismo nobenkrat izbrali pravilnega datum. Tako nam je vse prejšnje piknike preprečili, ali pa pokvaril dež. Tudi letos je dosegel deževalo vsako nedeljo. Društva imajo vsed tega s svojimi pikniki priredbami slične težkoce, kakor smo jih imeli mi.

Federacija SNPJ računa, da bo v nedeljo 25. julija lep dan, zato si ga je določila za svoj piknik. Vrnil se bo pri Franči Primožiču na Cadiz Pike, R. 250. članstvo SNPJ in vsi drugi rojaki so vabljeni, da se ga udeleže. Federacija vas želi v svojo sredo vse, kajti le s skupnostjo bomo kaj dosegli — z jamranjem nič.

John Terčelj.

Izlet članstva kluba št. 1 v Forest Preserve

Chicago, Ill. — V nedeljo 22. avgusta priredi klub št. 1 izlet v forest preserve na "kranjski hribček". Klub bo poskrbel za vse dovolj jedajoči in pijače ter krogelj za balancirje. Rezervirajte si nedeljo 22. avgusta za poset tega piknika, da nas bo čimveč in da se bomo vsi dobro zabavili v hladini senci. — P. O.

Oglasjate priredebe klubov JSZ, da bodo čim boljše uspele

Dogaja se, da si ta ali oni klub določi datum za piknik ali kako drugo prireditve, a pozabijo ga oglašati, ali pa se zanašajo drugi na drugega, namesto, da si bi nalogo za pisanje dopisov razdelili, ali pa jo poverili enemu. Takoj bi bila priredba pravilno in zadostno oglašena. O vsaki bi bilo treba pričakovati vabilne dopise vsaj tri tedne pred datumom priredebe. Posledica nezadostnega oglašanja bodisi v listih ali ustveno je majhna udeležba in slab razpoloženje med članji, ker ni uspeha. Torej ne prezrite pisati od časa do časa o delu in priredbah klubov in konferenčnih organizacij.

grade, kot košare jestvin itd.

Govornik v angleščini bo na tem pikniku Edward Carlson, ki je predsednik kooperativne ligi osrednjih (centralnih) držav. Delničarji in drugi, udeležite se tega piknika zadružne zveze na Faulknerjevi farmi! Zadruga nima namena s to prireditvijo napraviti profit, pač pa želi pripomoreti k ujavljivanju ideje zadružništva in pronajti, koliko nas je, ki verujemo vanjo.

Lista piknikov je s tem zaenkrat pri kraju. Drugega građiva je še na koše. Potrebno bi bilo, da se bi ga v "Proletarju" pogosteje objavljalo.

Naši dve naselbini Waukegan-North Chicago sta postali središče gibanja za CIO. Delavci se unjam pridružujejo drug za drugim. Imeli so že težke boje in razumejo, da se zmage ne bodo dosegle z načinom pač pa z vztrajnostjo in poštovanostjo. Vzlike pomajkljivemu razumevanju delavskoga gibanja med množicami delavcev je uspeh še dokaj povoljen.

Poročano je že bilo, da so delavci pri Chicago Hardware Foundry Co. zmagali z unijo CIO. Kompanija je sicer imela razne pretveze za upiranje, ampak delavci so sigurni, da bodo njihovi pogoji koncem konca uveljavljeni na celi črti.

Tu nestravo pričakujemo razsodbo iz Washingtona v zadevi stavkarjev Fansteel, o katerih je bilo v Proletarju že obširno poročano. Svoj stan so imeli v SND. Prepričana sem, da jim to zavetišče ostane v dobrem spominu. Ako bo zakon tolmačen v prid stavkarjev, kar bi moral biti, bo to dalo v našima dvema naselbinama vzbudbo delavcev, ki jo zelo potrebujejo, kajti reakcija je močna. CIO ima zdaj stalno svoj urad v SND, soba št. 3.

Danes, ko dokončujem ta dopis, sem izvedela, da se bodo v kratkem vrstile volitve pri Greeces Pfleger Farming Co. v zadevi unijске reprezentacije na podlagi postave, zvane National Labor Relations Board. Kolikor je meni znano, so delavci pri tej družbi nad polovico za CIO. Ta družba je pred tekmovalna v pomožnih akcijah in na delavskem prosvetnem polju, zato zaslubi, da posetimo to njeno prireditve.

Joseph Snay.

Pikniška sezona, graje in drugo

Waukegan, Ill. — Piknik klubu št. 45 JSZ je precej dobro uspel, čeprav nas je posestiila ploha. Prišla je k sreči še proti večeru, ko smo vse dobrote že prilično pospravili. Indijanska pečenka je izginila iz rok posetnikov do zadnjega koščka. Istotako "pečenka" iz kuhinje s. Zagaria. Kar se tiče mokrote, se pa tudi ni mogel nihče pritoževati. Bilo je dovoljše predno se je vsula ploha. Nekateri, ki smo imeli delo na pikniku, pa smo se v dežju namočili do kože, četudi se na vznos traj nismo utegnili. Škoda, ker znanost še ni napredovala toliko, da bi znala kontrolirati vremenske bogove. Ljudem se je videlo na obrazih, kako so brez besed vpraševali: "Čemu ste nam odvzeli par nadaljnjih ur zabave?" Ampak vremenski bogovi ne odgovarjajo temveč le razsajajo, kadar se ujede. Mi pa smo se morali raziti.

Dne 4. julija se je vrnil piknik Slov. nar. doma in to kar na domovem vrtu. Uspel je povoljno. Nekaterim ni bilo všeč, ker si ni Domov odbor zbral rajše kak kraj bolj zunaj mesta, ker ljubijo izlete. Ampak vstreči vsem je tako težko. Zato smo čuli tudi opazke, "hm, odbornikom se ne ljubi delati!" To ni resnica. Odbor je upošteval popularnost balanciranja, bodisi med moškimi ali ženskami, in pa možnost neviht, ki je pokvarila že mnogo izletov, in sklenil, naj bo piknik kar doma. V slučaju plohe se lahko umaknemo pod Domovo streho, drugače pa je tudi zunaj pri Domu prijetno. Odborniki pa so zaposleni z raznimi deli neglede kje je Domova prireditve. Udeležba 4. julija, ki je bil dan naroda Slov. nar. doma, je bila dobra. Ampak pri presojanju te množice so ljudje vendarle vpraševali, kje neki so nekateri, ki so imeli prav tako dolžnost priti, kakor drugi. Uspeh je bil torek povoljen in bil pa bi lahko še boljši, če bi vsi imeli voljo sodelovati.

V nedeljo 18. julija ima svoj dan naša zadružna zveza, ko priredi piknik na Faulknerjevi farmi (na novi poti v bližini Gurni). Obeta predvajati bohat spored in zmagovalcem v tekma bodo razdane fine na-

LUPE PEREZ MARSHALL

ORLANDO LIPPERT

sijo uradno poročilo, da je bilo sedem ubitih stavkarjev ustreljenih v hrbet. Ti ljudje torej niso bili napadnici. Pred komisijo je bila zaslišana tudi sozialna delavka Lupe Perez Marshall (slika na levi). Priporočovala je, kako so policijski naložili testnost ranjencev kar drug vrh drugega v policijski voz, in ko je ona protestirala, jo je policijski udaril in nato so tudi njo vrili v patrolni voz. Eden ranjencev je bil toliko slab, da ga je potegnila iz kupa. Umrl je na njenih kolennih prednoje, da bo voz dosegel do bolnišnice. Nasliki na desni je Orlando Lippert, filmski fotograf Paramount News družbe, ki je v času pobje snemal filmske slike. V Chicagu so prepovedane tečajne komisije, ki jih je zahtevala za evidenco in so jih bile predložene. Iz tega filma in iz vseh drugih je razvidno, da so bili policiji v "ofenzivi" na stavkarji.

VALERIJAN PDMOGYLYNYJ:

"MESTO"
ROMAN

Poslovenil za "Proletarca" TONE SELISKAR

(Nadaljevanje.)

Začutil je v teh besedah prikrito bolečino in posmehljiv očitek. Nenadoma, ne da bi si delal, mu je postalo jasno, ono: kar je bilo vse do sedaj skrito in strašno: njegova mušinka je živila že poprej, še preden jo je spoznal, leta, deset let, še več, zdaj pa so se tu v kuhinji križale njune poti. O, zdaj se je še bolj zavedal tih nepremagljive usode, ki je včasih kakor prozoren privid, da se moraš ozreti vanj, oni tajinstveni trenotek, ki združuje ljudi, ne da bi se včeraj že poznavali, kljub njih usode v prijateljstvo, v ljubezen, v sovražstvo. Ta skrivenost ga je porazila. In ne da bi vedel čemu se je ustrašil, ji je stisnil roko.

— Saj me ne boste zapustili?

— Tega ti nikdar ne boš dovolil!

— Ali sem zaradi tega prišel nazaj?

— Radi česa drugega pa, ti moj fant!

Upri se je na komolec in kadil. Njene besede mu niso ugajale. V njih je zaslutil kos življenja, ki ga še ne pozna in neko otožno.

Oba sta molčala. Stepan je ležal na hrbtni in kadil.

— Zalosten je bil ta teden, je rekla.

— Tudi zame, je dejal Stepan.

— Tudi zate? Koliko pa si star?

Hotel je ugovarjati, pa ga je prekinila.

— Meni je dvainštiri deset. Stara sem. Vem, rad bi mi dejal, da nisem. Eh, ljubček, je eno leto, pa bom stara žena. Ko me boš videl, me niti poznal ne boš. Nekdaj pa, zelo dolgo je od tega, ti si niti misliti ne moreš, tako dolgo — pa sem bila tudi jaz mlada ... Ali veš kaj je radost? V trenutku izgine. Bolecina pa se te drži, drži brez konca in kraja

— To je res, je dejal Stepan. Na sebi sem že opazil.

— Pravijo, da je življenje kakor semenj. Resnično: vsak nosi svoj tovor. Nekdo npravil z njim dobiček, drugi izgubo. Zakaj?

— Nihče rad ne umira. Prodajat mora na vsak način, četudi v izgubo! Vsakdo pa ti lahko pravi zaradi te bedak, kdor pa si je to imisli, je res pravi bedak. Ljudje so si zelo naločeni. Da, v knjigah pišejo: poglej človeka, tak je in takšen. Mnogo in različno o ljudev govoru, o vseh ljudev; tako bi si lahko mislili, da človeka tudi v resnicu do dna poznamo. Iznašli so celo nauk o človeški duši, pravijo mu psihologija, saj sem čitala, ne pomnim več kje in kdo je bil to napisal. Toda takmaj piše, da človek ne beži zato, ker se boji, temveč je zato boječ, ker beži. Kako pa razlikuje ta od onega, ki se je v resnicu ustrašil? Tam v knjigi tega nič ne pove. Ali ti razumeš?

— Da, čitali ste knjigo o idealistični psihologiji. Zdaj pa se dušeslovje razvija na posvet drugih izkustnih. Metodo introspekcije so že zdavnato zavrgli.

Položil je nedokajeno cigareto na mizo in se obrnil.

— Kaj pa potem? je vprašal. Potem ko ste še bili mlada?

— Zelo malo zanimivega. Imela sem dva brata in dve sestri. Vsi so mi umrli. Bogove ţemu sem prav le jaz ostala? Ali se ti ne zdi neverjetno? V tej hiši smo stanovali. Ta hiša je moja. Bogati nismo bili. Tako, srednje premožni. Moj oče je bil trgovec na drobnem. Imel je tovarša, s katerim sta skupaj rasla in skupaj učila. Oče je trgoval z železom, tovarši z ribami, in le temu je trgovina dobro uspevala tako, da si je sezidal v Lypkah veliko petnadstropno hišo. Postal je bogataš, milijonar. Oče pa ni nikomur zavidal. Ko je umrl pet otrok je ves ovenjal. Vsi načrti so mu propadli. Nato je umrla še mati. Jaz pa sem bala očeta, ker je bil tako mračen. Saj me niti opažal ni, molčal je po ves teden. Prijatelje nisem imela. Nihče ni hodil k nam v posesti. V šoli so mi nagajali s samostansko sestro. Ko sem bila stara sedemnajst let, je nenadoma prišel nekega večera očetov prijatelj s svojim sinom.

— Ta je zdaj vaš mož?

Da... To je bil Luka. Njegov oče je nosil orden na prsah, to še zdaj pomnem. Prav za vsek dan svojega življenja se spomnem... Strašno je to, tako pomniti svoje življenje. Človeku se zdi, kakor da bi sam sebi na stran

(Dalje prihodnjih.)

UČITELJI V SLUŽBI WPA V NEW YORKU IZGUBILI BITKO

WPA v New Yorku je odslovila kakih 11,000 delavcev, med njimi tudi kakih sto učiteljev. Slednji so se odslovitvi uprli s sedečo stavko. Policiji so jih pome-
tali ven in nato stlačili v policijske vozove. "Taka je naša dolžnost," so rekli v odgovor na proteste stavkarjev.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Zbral Charles Pogorelec

Barberton, O. Iz tega mesta, ki je bilo včasih pogostoma zastopano v raznih kolonah našega gibanja z aktivnim klubom JSZ, se sem v tja oglasti Mike Kopach. Zadnji teden je poslal dve naročnini.

Oglesby, III. Anton Udovich je poslal štiri naročnine in zagotovil, da se v kratkem spet oglasti.

Bridgeport, Ohio. Na "old timer" Jože Snoy se ne oglaša tako pogostoma kot se je včasih.

Klub temu naredi za naše gibanje in Proletarca kolikor mu okoljčine dopuščajo. Zadnji teden je poslal štiri naročnine.

Willard, Wis. Da je Proletarci zastopan tudi med našimi farmerji, skribi Mike Krult.

Zadnji teden je poslal 7 naročnin, vsoto za 30 iztisov Majskega Glasa in ga prosili, da jih razprodra. Fran-

ce je to storil ter poslal vsoto zanje.

Wilkes-Barre, Pa. Johanna Gale, tajnica društva št. 432 SNPJ je poslala vsoto za 5 izvodov Majskega Glasa, poslanih prejšnjemu tajniku. Gale tovi so bili včasih naročeni tudi na Proletarca in upamo, da se spet naroči.

Detroit, Mich. Jože Koršič je pred par dnevi poslal spet štiri naročnine.

N. Chicago, Ill. Frances Zavokšek je zadnji teden poslala štiri naročnine.

Johnstown, Pa. John Lan-

gerholje je poslal dve naročnini. Porocila o težavnem položaju, v katerem se nahaja delavstvo Bethlehem Steel korporacije. Ona je odločajoč faktor v življenu ondolnega prebivalstva; pod svojo kontrolo ima demokratično politično mašino Johnstowna z bivšim butlegarem Danny Shieldsom na čelu.

Na eni strani mogočna korporacija s politično mašino, nji v prid pa še ignorantno delavstvo. V očigledu temu bi bil čudež, ako bi bil izid stavke drugačen.

Pisec teh vrstic ima vse simpatije do CIO, toda ako bo

to gibanje hotelo konsolidirati svoje zmage, bo moralno posvetiti kar največ časa tudi izobraževalnemu delu, da vzgojite "rekrute" v dobre in zave-

dne unioniste. Če tega ne bo storilo, bo imelo le veliko ma-

so, ki bo sledila zdaj enemu, zdaj drugemu, in dober dema-

gov jo lahko zapelje tudi v fa-

sistične vode.

Cleveland, O. Tone Jankovich je zadnje čase poslal 21 naročnin, med njimi 2 novi.

Tone se je nekoliko hudoval vsled naše kritike, radi premalo aktivnosti našega članstva in somišljenikov v metropoli, posebno še kar se agitacije za listi tice.

Po mnenju pisca teh vrstic je kritika na mestu, kajti dokaz temu je šibkost naše-

ga gibanja in pa število naroč-

nikov v Clevelandu. Ni moj na-

men kritizirati tja v en dan,

niti ne brez vzroka. Na vse

zadnje samokritika je na me-

stu tudi med nami. Potom nje

iščemo boljših načinov kako

napraviti naše gibanje čim us-

pešnejše.

Cicer, Ill. Kristina Turpin

je bila 4. in 5. julija na obisku kov od prejšnjega merila.

Detroitski dan

Detroit, Mich. — V nedeljo

18. julija bo v Detroitu velik

piknik, ki ga skupno prirede-

drusvo "Daljnogled" št. 518

SNPJ, druš. št. 4339 IWO, in

"Savinjska Dolina" št. 123

SSPZ na Hrvatovi farmi, Gul-

ley Rd. Vabimo vse, da se ga

udeležite. Na sporednu bodo

razne sportne igre, ribniška

razstava suhe robe in igrača,

ter seveda, imeli bomo tudi do-

bro muzikó. — Joe Smaltz.

Saj ni tako slabo!

Dividende jezikarskih korpo-

racij poskočile od leta 1935

do konca 1936 nad 250 odstot-

je.

Cicer, Ill. Kristina Turpin

je bila 4. in 5. julija na obisku kov od prejšnjega merila.

BORBA, KI VELIKO STANE, A JE RESNO POTREBNA

Zavarovalninski zakoni
in delodajalci

Vladni zavarovalninski urad čestokrat poroča, da mnogi malii delodajalci še zdaj ne vedo, kaj zahteva od njih Social Security Act. Ta določa, da mora delodajalec odtrgavati za zavarovalnino, in plačati k nji svoj delež, od vsakega delavca, pa tudi če ima samo enega.

Dalje mnogi delodajalci še zdaj ne zapopadejo davne dolobe, po kateri mora plačati davek od uposlenev vsak delodajalec, ako ima osem ali več delavcev.

Relif in avti

Thornton Smith poroča v češčiški Tribuni, da se revezl v Milwaukeeju, ki so "na vladni podpori", vozijo po relif v svojih avtih, ali pa v taksijih. Srečno mesto, srečni revezlji in srečni relifni urad! Prosperitet skoz in skoz!

Biro za informiranje tujezničnega tiska je razposlal v objavo članek, ki slika kako težavno borbo proti nadležnim muham in drugim mrčesom. Glasil se:

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

<p

• KRITIKUJOČA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE •

PENNSYLVANSKI GOVERNER EARLE NEUMNA NASILJA V STAVKAH ITD.

Johnstown, Pa. — Dne 4. julija se je tu vršil shod stavkarjev pri Bethlehem Steel. Ampak življenje shodu so dali premogarji, ki so prišli sem v znak solidarnosti z jeklarskimi delavci iz raznih krajev. Govornik je bil tudi pennsylvanski governer Earle, katerega mnogi oglašajo za Rooseveltovega naslednika na demokratični listi leta 1940. Gleda našega governerja je mnogo preverjanja. Prejšnji governer Pinchot je bil tudi "liberalcev", dasi je pripadal republikanski stranki, in njegova žena je hodila na piketne linije. Govornik Earle je storil prvi odločilni korak, ko je v Johnstownu zaradi stavke pri Bethlehem Steel proglašil preki sod ali obseđeno stanje. V Proletarju je nekdo poročal, da je poslal sem milico. Ne, kajti v Penni imamo močno državno policijo, ali kakor smo jo včasih označevali, "kozake". Obseđeno stanje je trajalo le nekaj dni. Govornik ga je preklical na pritisk mogočne kapitalistične kaste, kateri tudi sam pripada. Ko je bil kritiziran, da je zatajil svoj razred, je izjavil, da tega ni storil, pač pa hoče biti pravičen tudi napram tistim, ki bogatino kupičijo bogastva.

Na shodu 4. julija je izjavil, da ostane prijatelj delavcev, ampak nikakor komunistov. Te si je tako prvočil, dasi so v Johnstownu in drugje v Pennsylvaniji brez političnega in drugega vpliva. Delavce je svaril, naj se varujejo komunistov, in to so dnevní časopisi naglašali s posebnim poudarkom. Kadarko hoče udariti po delavskem gibanju, ali po kakem delavskem voditelju, mu zaluči, da je komunist. Če bi bilo to, kar danes čeka kapitalistično časopisje o komunistih, resnično, tedaj bi moralna imeti komunistična stranka pet milijonov članov. Pa jih nima menda niti deset tisoč. Na shodu 4. julija v Johnstownu jih je bilo vseeno toliko, da so preplavili udeležence z "Daily Workerjem". Za komuniste bi bilo pametnejše, če bi "srednjemu sloju" ne dali prilike za pretveze, pod katerimi hujška

proti CIO na njihov račun. Tudi so prodali 500, ali tisoč, ali dva tisoč izvodov svojega časopisa, niso s tem uniji ničesar koristili, pač pa dali governerju, ki je med delavci, posebno še v uradnih krogih UMW priljubljen, priliko, da je udrihal po njih, in časopisu pa priložnost trditi, da je CIO morda dobro zamisljeno gibanje, toda okužili so ga komunisti toliko, da se ga v interesu "amerikanizma" mora uničiti.

Governer Earle je govoril tudi o nasiljih. Dejal je, da se delavci za zboljšanje življenjskih razmer pod njegovim administracijo lahko mirno bojujejo. Čisto mirno. Nasilnosti se naj varujejo ker z njimi ne bodo v svoj prid ničesar dosegli. V tem oziru je governer v pravem. Ni pa prav, ker kaže preveč na komuniste, a pri tem komaj mimogrede omeni prave povzročitelje vseh nasilij v Pennsylvaniji — in to so industrijni magnati.

Ko se je pričela stavka pri Bethlehem Steel, so mnogi stavkarji res šli preko meje razuma. Razkačili so se, uporabili silo in razbijali, kjer so imeli priliko. Ampak to je otroška bolez vseh stavkah v takih industrijskih, oziroma v posameznih obrah, kjer so delavci brez razredne vzgoje.

Zato zakipe, kakor slama, ko jo začneš, in enako naglo ugasnejo in se vrnejo na delo. Tak je položaj med delavci pri Bethlehem Steel. Baš te sorte krivci pa potem najbolj zabavljajo čez stavko, katero so vsled svojih neumnosti sami pomagali upropastiti.

Temeljni vzrok neuspešnih stavk je nevednost in pa iz tega slediča hlapčevska natura nešteth delavcev. Lokalna oblast v Johnstownu je vsed nezavednosti delavcev popolnoma pod kontrolo kompanije. Srednji sloj, ki je odvisen od delavcev, je proti delavcem in za kompanijo. Poročevalci dnevnika New York Post je bil vržen iz tukajšnje mestne hiše, ker je poročal o stavki drugače, kot pa hočejo magnati pri Bethlehem Steel.

Plačajte vaš Refrigerator na ta najlaglji način—POSLUŽITE SE “COIN BOX” NAKUPNEGA NAČRTA ZA VSE ŠTIRI

nabavite si Frigidaire, General Electric, Westinghouse ali Servel Electrolux plinske refrigeratörje proti "malemu dnevnu odplačilu."

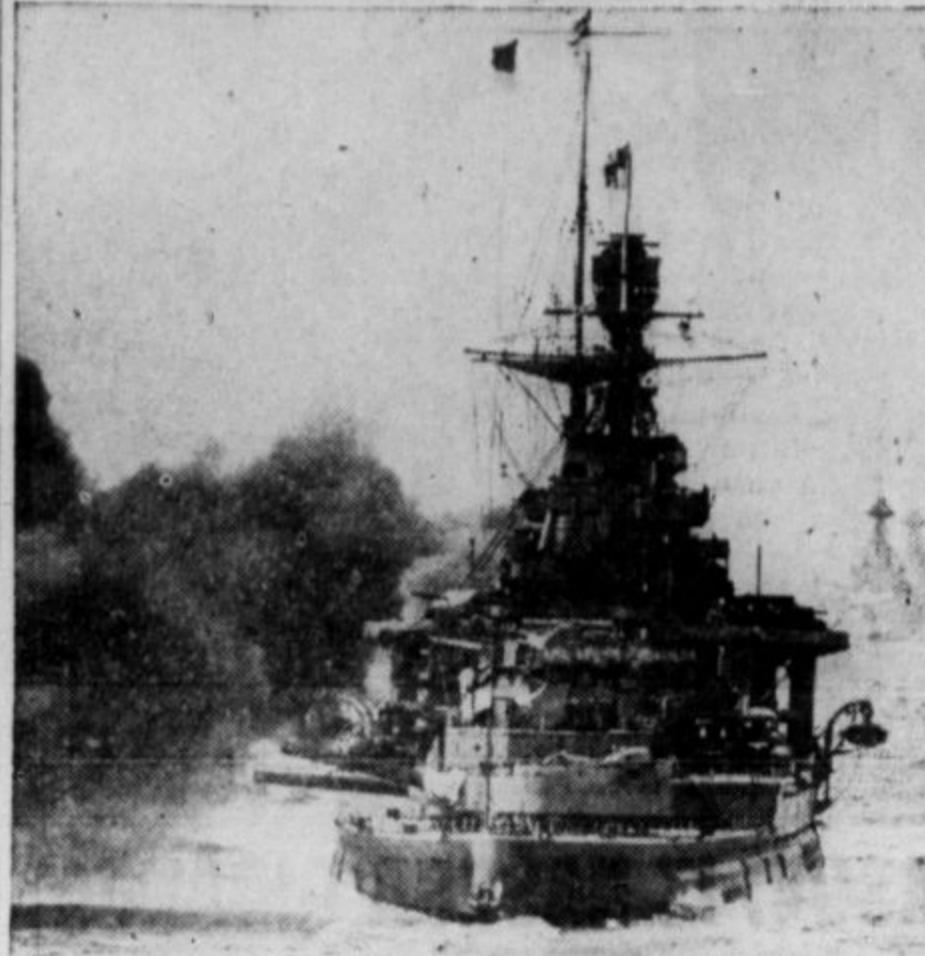

• Po sledenem načrtu je nabava hladilnice zelo lahka za vas. Izberite si Frigidaire, General Electric, Westinghouse ali Servel Electrolux, iz obilne zaloge naših modelov. Nobenega predplačila... par nikaj dnevno zadostuje. "Coin Box" vam avtomatično zagotovi 24-urni stalni obrat. Denar, ki se nabere, gre na račun nakupne cene... Na ta vaš novi refrigerator plačate lahko samo tri nikje dnevno... Poslužite se te ugodnosti sedaj! Ob prilikah posete Public Service trgovine.

Fine avtomatične refrigeratörje po zmernih cenah dobite lahko tudi pri vaših lokalnih trgovcih. Obiščite jih!

PUBLIC SERVICE COMPANY OF NORTHERN ILLINOIS

Ali se bo Anglija odločila na vojno?

Interesi Anglije in Italije se posebno v Afriki in Sredozemskem morju krijojo toliko, da je možnost vojne med njima stalno preteča. Mussolini gradi nove strategične pristane za svojo zračno vojno floto. Med njim in Anglijo se bo odločilo, kdo bo vrhovni gospodar te važne morske poti in obretni vrhovni poglavar Afrike. Anglija braci v oboroževanjem in bo potrebljala v ta namen kakih sedem milijard dolarjev. Na gornji sliki je ena izmed njenih plavajočih trdnjav. Vzlije svoji veliki moči, pa se Anglia spopada z Italijo boji, ker ni že sigurna, da li je njena mornarica že dovolj močna, da se lahko spopade z zavestjo zmage z dučejevo, in ob enem obdrži že dovolj brodovja v azijskih vedah in na severnem morju v strahu Nemčije in Japonski.

V Johnstownu izhajata dva dnevnika: "Democrat" in "Tribune". Oba sta storila kolikor to je bilo v njuni moči, da demoralizirajo stavko. Vpila sta o komunistih, kot da jih je na milijone v Pennsylvaniji in vsi pripravljeni, da ti ponosi zapaljivo hišo. Drugo — stavkarji so sami ignorantni foreignerji, ki so se preobjedili in zdaj ogrožajo povratki prosperitet.

Johnstown z okolico ima karib 70,000 prebivalcev. Glavni viri dohodka so premogovnički korporacija Bethlehem Steel s svojimi ogromnimi tovarnami in farmami. Jeklarne so na prvem mestu. Bethlehem Steel korporacija kontrolira

Central City v gostilno znamco Dalmatinea. V nji sem videl mnogo "pribežnikov" iz Johnstowna. Pri posebnem omiziju sem videl naše gozdarje Ogradarja, Maretu, Stefančiča, Vidmarja in več drugih. Vsi ti ljudi in si nakupili na puf moderno pohištvo, oblek, avtomobil, raznega drugega razkošja. Tako so skoraj vsi do vrata zadolženi in plača jim izgine za raznega odplačila "na obroke" kot kafra. S temi zadolžitvami jih kapitalizem za ušesa kreplje drži. — Zar, da so naši ljudje v stavkovnih bojih vedno najbolj prizadeti, ker so najbolj vztrajni. Če bi bili delavci drugih narodnosti v Johnstownu tako vztrajni, kakor so povečani naši, bi bila unija tu že davno priznana, četudi se tudi med našim narodom dobi tu pat tam človeka, ki nima hrbitnice.

Naš četrti julij je bil letos v Johnstownu klaver. Deset milij naokrog ni bilo mogoče dobiti hladnega piva, a tudi sparenjega ne. Gostiščarji so prepovedali upoštevati in niso prodali ničesar za nikak debar. Ko to pišem, traja naša lokalna prohibicija že nad mesec dni. Ampak prazniki so prazniki, bilo je silno vroče, pa sem jo mahnil, kakor drugi, v petnajst milij oddaljeni Central City v gostilno znamco Dalmatinea. V nji sem videl mnogo "pribežnikov" iz Johnstowna. Pri posebnem omiziju sem videl naše gozdarje Ogradarja, Maretu, Stefančiča, Vidmarja in več drugih. Vsi ti ljudi

so mu ujeli — češ, ako bi komunistov ne bilo, pa bi šla stavka naprej OK. In tako se je ob komuniste obregnal tudi liberalni demokratski governer Earle.

Vzrok, da imamo komuniste, so magnati, kakršni kontrolirajo Bethlehem Steel, ker ne puste, da se bi moglo razvijati zdravo delavsko gibanje. Priznali naj bi bili unijo, pa bi komunistični vpliv v nji kmalu izginil. — Opazovalec.

Razlika med premogarji in jeklarskimi delavci

Johnstown, Pa. — Situacija v Johnstownu je za delavstvo vse prej kakor povoljnja. Jeklarski delavci niso toliko razredno zavedni, kakor premogarji, razen malih izjem. Večina so se že v početku stavke pomešali med stavkokaze. Ne vem, če tudi drugod, ali vsaj pri nas se je tako pokazalo.

V tukajšnjih tovarnah delajo zdaj povečini mladi ljudje, ki so se navzeli vzgoje v tukajšnjih solah. Naučili so se žogometa in "patriotizma", poleg seveda čitanja in računanja. Drugega znanja nimajo. Zato jim je vsaka sprememb žele "komunizem", dasi ne vedo, kaj pravzaprav je komunizem. Tudi naš župan, ex-butlegar, se "komunizma" silno boji. Prav tako prestrašeno so govorili o komunistični nevarnosti pričarjan.

Vzrok neuspeli stavki je nekoliko tudi to, da so se mladi ljudje nedavno poženili in vsekrizem zadolžili. Ko se je začelo male boljše "delati", so si vzeli svoje izvoljenke pred ol-

dje so tvorili nekoč močno skupino velike lesne firme Babcock, ki je pred leti tod sekala gozdove in uposlevala kakih 1,200 naših ljudi. Sedaj so uposleni večinoma pri premogovničkih družbah, za katere pripravljajo potreben les. Ti ljudje se mnogo bolj zavedajo svojih delavskih stanovskih dolžnosti kot pa mestni ljudje. Vsi so tudi člani SNPJ in vrlo naprednega mišljenja. "Proletar" med njimi ni neznanec. — Andrew Vidrich.

Iz zapisnika redne seje odborov JSZ dne 2. julija 1937

Navzoči od eksekutive Frank Udovič in Frank Zaitz; od nadzornega odbora JSZ Anton Garden in Justin Zaje; od nadzornega odbora slovenske sekcije John Hujan, Vinko Ločniškar in Angela Zaitz; od prosvetnega odbora Jos. Drasler; tajnik Chas. Pogorelec. — Člana prosvetnega odbora L. Beniger in Peter Bernik sta sporočila, da se te seje ne moreta udeležiti. Ostali odsotni: Frank Alesh, Donald J. Ločniškar, Anton Garden in Joseph Drasler.

Za predsednika seje izvoljen Frank Udovich.

Zapisnik prejšnje seje sprejet s popravkom Antona Gardna, da asesment za federacijo ne je zvišan. Strankin akcijski odbor je zvišanje odločil, dokler ne bo stvar sporazumno urejena med njim in federacijami.

Korespondenca. — Tajnik Pogorelec prečita pismo Johna Chesnika, tajnika kluba v Canonsburgu, Pa., pismo tajnika Springfieldskega kluba Josipa Ovce, in pismo Antona Shularja, tajnika kluba JSZ v Arma, Kans. Vsa se nanašajo več ali manj na vprašanje članarine in odnosa med njim in tajnikom Prosvetne matice Charlesom Pogorelecom.

Konec seje ob 11.15 zvečer.

Dne 1. julija zvečer sem bil na seji strankinega akcijskega odbora, kjer pa se v to vprašanje zaradi raznih drugih zadev niso poglobili, pač pa sklenili, da bodo imeli glede federacije posebno sejo.

Na podlagi razpečanih članskih znamk je imela JSZ v prošlih šestih mesecih 532 članov s sproti plačano članarino.

Prosvetna matica. — Za njen arhiv v poslužbo nji pridružujejo povevski zborom smo načrtili pet spevoiger. Plačali smo zanje \$65. Drugih posebnih aktivnosti v tej ustanovi prošli mesec ni bilo. — Frank Zaitz poroča, da je knjiga "Zelenza reka" za Prosvetno matico v delu. Pri korekturah pomaga Katka Zupančič. Na predlog Antona Gardna sklenjeno, da naj bo cena knjige \$1.50, kar je za tolikšno knjigo jako nizka vstopa. Razprave so udeležili John Hujan, Vinko Ločniškar, Anton Garden in Angela Zaitz.

Naravno, da je bil v pravem. Kajti kdo sploh ve, razen so sedov, kako se piše ta ali oni ribiči. Vlada pa opravljajo svoje posebne stroške s takimi iskanji s trditvijo, da služijo takoj eksperimenti, kakršnega je podvzela Amelia Earhart, letalski znanosti.

Boljševizem in cerkev

Naciji trdijo, do so cerkev v Nemčiji oteli pred boljševiško poplavlo. Duhovnik Martin Niemöller je dejal v svoji nedavni pridigi, da je to laž, kajti noben boljševizem ne more uničiti cerkev, ako nima sama na sebi po svoji krivdi kali za uničenje.

Citajte "Proletarca" in prispočite, da to store tudi drugi.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledenem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih kulturnih društev:

JULIJ

SYGAN, PA. — Skupni piknik klubov it. 13 JSZ in ženskega odske dražstva "Bratstvo" SNPJ v nedeljo 18. julija v parku Presto.

CHICAGO, ILL. — Zlet članov Social Study kluba in somišljenikov v Sand Dunes, Ind., v nedeljo 18. julija.

STRABANE, PA. — Piknik kluba it. 118 JSZ v soboto 24. julija. Kje se bo vrnil, bo oglašeno v listih.

AVGUST

MOON RUN, Pa. — Piknik v prid Konference JSZ in P. M. v nedeljo 1. avgusta.

SPRINGFIELD, ILL. — Prostori kluba it. 47 JSZ v nedeljo 8. avgusta. Prostor bo naznajan v dopisih.

GIRARD, O. — Piknik kluba it. 222 JSZ v nedeljo 22. avgusta. Prostor bo naznajan pozneje.

OKTOBER

CHICAGO, ILL. — Dramski prireditve kluba it. 1 JSZ v nedeljo 17. oktobra.

NOVEMBER

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 28. novembra spoločna socijalna zbornica "Sava" v dvorani EPS.

DECEMBER

CHICAGO, ILL. — Dne 31. decembra Silvestrov zabava kluba it. 1 JSZ v dvorani SNPJ.

1938.

CHICAGO, v nedeljo 13. februarja dramski predstava.

CHICAGO, v nedeljo 10. aprila koncert "Save".

CHICAGO, v nedeljo 1. maja pravomajsko slavlje.

(Tajniški klubov in kulturne odseke klubov ter tajnikov konferenc prosimo, da nam sporočate vse svoje prireditve za uvrstite v to kolono in da nam pošljete popravke, kje so podatki o priredbah napačno zabeleženi.)

FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1384

Pristop in okusa domača jedila Cene zmerne. Postreba točna.

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00.

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ie) je treba za novo društvo. Naslov za list je za tajništvo je:

ZA LIČNE TISKOVINE

VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBZNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

IVAN VUK:

LOV NA ČRNO ZLATO

Vladimir Lydin, ruski pisatelj, opisuje v reviji "Putjoševanje" mnogo zgodbo o lovu na črno zlato, ki se imenuje "kaviar" in ki je slastna in pikantna jed gurmanov in kdor ima denar.

Naj podam kratek izvleček iz tega opisa. Evo:

— Spomladi, v praznični dobi ljubzni, vrejo ribe kakor orkan. Kaspijsko morje, pravni dom rib, jih kar bljuva kakor vulkan lavo v ustje reke Volge, kjer v skrivališčih množih žil in žilic, katere prepletajo ustje in strugo reke Volge, praznuje svatbo in drste. —

Zmračilo se je. Mi pa smo se vrkali v Saratovu na ledolomice, ki nas je nato odpeljal v niz po Volgi, tja kjer je lov na ribe, na črno zlato. Seveda nas je ladja pripeljala do ribolova, smo videli med brazdami ledu, ki jih je rezala ladja, prve čete rib. Ležale so, da rabim ta izraz, pod ledom, nakupičene tako na debelo, žive seveda, da je bok ladje drzel po njih in preko njih kakor drsi plug preko njive.

Na ladji so stali, rama ob ramu, tvorec iz tisoč in tisoč rama eno samo nepretrgano progo, ribiči. Stali so, stisnjeni drug ob drugega, vse premraženi. Dnevi zgodne pomladi so jih zabiliblji iz toplih domov v snežen metež step in v metež rib v valovih reke Volge.

Pod ledolomilcem je pokljed z žvenketajočim treskom. Preko krova so uhajali mrmači glasovi tisočih ribičev in hiteli nekaj tja na kopno, na led, glasovi enoglasne pesmi, ki nima konca.

Dalje tja proti južnemu kraju, ko že več ne več, če se ogleda, ali smo sredi reke Volge ali na mreži, že plavajo v nepréglednosti širine reke Volge razrezani kosi ledu zvobodno kakor majhni, preganjani otočki.

Ribiči so na preži. Stoje na kosis ledu, na samih njih robovih. — Vedo, da je neverno, da se lahko zgodi, kakor se je že neštetokrat zgodilo in kakor kaže statistika v številkah: da je reka Volga mnoge, stojecih na kosis ledu, odnesla neznano kam in se niso več vrnili.

Takšna je slika kraja ponovni. Poslovna in vesela kakor na kakšnem velesemu. In vresnicu je tu nekakšno zbirališče vseh, ki žive od črnega zlata — kaviarja.

Med težkimi koraki ribičev, ki gnetejo z ogromnimi svojimi rečnimi škornji mehek sneg, se pomeša veseli smeh kmekih deklet. V mešanici glasov in gučanja se slišijo jasni vokali ruske govorice in zamolka, grgorajoča narečja azijskih govorov.

Reka Volga je čudež teh krajev, kakor je reka Nil čudež svoje krajine.

Kaspiko morje je zakladnica v kateri so nakupičeni prasti zakladi, čakajoči na nove ljudi, na njih korajoči in podjetnost, na njih stroje in na mogočnega ustvarjajočega duha.

Pozdravljeni Kaspiko morje, reka Volga in vsi, ki ste ob njenih bregovih.

Rimljanska "civilizacija" nespremenjena

Mussolinijev-papež Rim se venomer baha z "rimljansko civilizacijo". V Etiopiji jo je sijajno izkazal — ampak ne civilizacijo, pač pa rimljanski barbarizem. Enako brutalno je demonstriral v Španiji. Prav tako surovo je razgallil v Franciji, kjer je nedavno umoril dva italijanska protifašistična begunci. Nanju je poslal svoje špijonske pse, da so ju izvabili iz varnega in usmrtili v gošči. To sta bila brata Carlo in Nello Rosselli, o katerima so delavski in drugi časopisi že veliko poročali. Njun zločin je bil borba proti fašizmu.

Vse sile so napete. Dokler ni val črno zlata premagan, ustavljen, ni oddih.

Kaviar. —

Tisoče centov se nalovi v nekaj dnevih. Tisoče ljudi je takoj preskrbljeno s hrano za vse leto, samo če se je sreča na-

"Vrnite se na delo..."

Youngstown, O. — CIO si je stavko jeklarskih delavcev pri takozvanih "neodvisnih kompanijah" napravila mogoven zamah. Ampak kompanije so ga s svojimi političnimi zavzviki, s časopisi, radio postajami itd., še jače odbile. "Kam ni bil zgrajen v enem dnevu," pravi neki pregor. Tudi unije CIO ne bodo nastale možnočne in priznane preko noči. Le pripravimo se na dolgotrajno borbo.

Počivku v stavku so se delavci od kraja še dokaj dobro odzvali. Najbolj so se družbe postavljale pred nekaj tedni skebi v Warrenu. Ampak ne tam ne tu ne bi družbe uspele, ako bi imeli v Ohiu nepristranskega govorja. Sedanji pa je v kritičnem momentu prisločil na pomoč kompanijam pod pretvezo, da varuje delavcem "pravico do dela".

Po nekaj tednih stavke so mnogi zavedni delavci zapovedali, da nimajo prilike zmagati, kompanija pa jim je kratkomalo zagrozila: "Vrnite se tega in tudi za naše člane. Burt in McDowell sta obljudila naše

argumente predložiti akcijskemu odboru in se nadejata, da bo zadeva rešena kakor mi priporočamo.

S. Pogorelec je v pismu z dne 29. junija tajnikom klubov JSZ že sporočil, da naj narocajo članske znamke kakor doslej in če bodo kaka zvišanja, jih bomo obvestili. Znamke naročajte vedno le iz urada JSZ, tudi če bi kak tajnik državne organizacije zahteval, da jih naročate iz njegovega urada.

Nepritranskih sodnikov še nikdar ni bilo. Nepritranski je šele kadar umre, ker ne more več soditi.—Clarence Darrow.

RACUN RAZPEČANIH ZNAMK J. S. Z.

ZA MESEC JANUAR 1937

Država in mesto	Redne	Duelne	Izjemne	Mladinske	Projekti	Gl. stanje stranke	Druž. in okr. organ.	Kor. fond JSZ
ILLINOIS:								
Springfield	2	9	—	—	\$ 3.75	\$—	\$—	\$ 1.10
Chicago št. 224	4	1	—	—	1.55	—	—	.50
La Salle	8	4	2	—	3.90	—	—	1.20
Chicago št. 1	72	—	—	—	21.60	—	—	7.20
Oglesby	—	14	—	—	4.90	—	—	1.40
Chicago št. 16	10	5	20	—	5.75	—	—	1.50
Waukegan	12	9	6	—	7.05	—	—	2.10
M. at Large	—	6	—	—	2.10	15.88	7.80	.60
INDIANA:								
Clinton	1	2	—	—	1.00	.30	.15	.30
MICHIGAN:								
Detroit št. 114	—	10	20	—	4.50	—	—	1.10
Detroit št. 115	40	4	—	—	13.40	5.60	2.70	4.40
OHIO:								
Newburgh	3	1	2	—	1.35	—	—	.40
Collinwood	24	—	—	—	7.20	—	—	2.40
Bridgeport	7	4	7	—	3.85	—	—	1.10
Salem	1	15	—	—	5.55	5.59	2.95	1.60
PENNSYLVANIA:								
Imperial	4	4	—	—	2.60	—	—	.80
West Aliquippa	6	2	—	—	2.50	—	—	.80
Presto	5	2	—	—	2.20	—	—	.95
Burgettstown	3	9	—	—	4.05	—	—	1.20
Sygan	8	—	8	—	2.80	—	—	.80
Forest City	2	2	—	—	1.30	—	—	.40
Moon Run	5	2	2	—	2.30	5.50	2.70	.70
MILWAUKEE	48	24	—	—	22.80	—	—	7.20
West Allis	9	18	10	—	9.50	10.00	4.95	2.70
Skupaj	274	147	77	00	\$137.50	\$42.87	\$21.05	\$42.45

ZA MESEC FEBRUAR 1937

Država in mesto	Redne	Duelne	Izjemne	Mladinske	Projekti	Gl. stanje stranke	Druž. in okr. organ.	Kor. fond JSZ
ILLINOIS:								
Springfield	2	7	2	—	\$ 3.15	\$—	\$—	\$.90
Chicago št. 24	12	—	—	—	11.40	4.52	2.25	3.60
INDIANA:								
Clinton	1	2	—	—	1.00	.30	.15	.30
KANSAS:								
Arma	2	7	2	—	3.15	.92	.45	.90
MICHIGAN:								
Detroit št. 114	5	15	10	20	9.25	—	—	3.00
Detroit št. 155	35	4	—	—	11.90	7.00	3.45	3.90
OHIO:								
Cleveland	72	—	48	—	24.00	—	—	7.20
Newburgh	3	1	2	—	1.35	—	—	.40
Collinwood	12	—	—	—	1.80	9.30	4.40	1.20
PENNSYLVANIA:								
Moon Run	4	2	5	—	2.15	—	—	.60
Canonsburg	3	3	—	—	1.95	—	—	.60
West Aliquippa	6	4	—	—	3.20	—	—	1.00
Imperial	5	5	—	—	3.25	3.25	1.60	1.00
WEST VIRGINIA:								
Pursglove	4	4	—	—	2.60	.80	.40	.80
Skupaj	178	66	69	20	\$ 80.15	\$26.09	\$12.70	\$25.40

ZA MESEC MAREC 1937.

Država in mesto	Redne	Duelne	Izjemne	Mladinske	Projekti	Gl. stanje stranke	Druž. in okr. organ.	Kor. fond JSZ
ILLINOIS:								
La Salle	10	9	4	—	\$ 6.35	\$—	\$—	\$ 1.90
Chicago št. 224	8	3	—	—	3.45	—	—	1.00
Springfield	1	7	4	—	2.95	—	—	1.20
Oglesby	—	14	—	—	4.90			

Labor Press

Today with the giant stirring of the workers in the basic industries there is more need for a strong fearless labor press than ever before. One of the crying needs of the day is a string of labor dailies covering the country. A strong labor press would do more to steer the workers along the right path and teach them the lesson of industrial and political democracy than any other single factor.

In the Yugoslav Socialist Federation we have our official organ, Proletarec which has been carrying on the struggle for the betterment of the working class for the past thirty-three years. Proletarec is the proven friend of the workingman. The big

majority of Jugoslav workers still make the mistake of depending upon the capitalist press for their news. In spite of the fact that the capitalist press has betrayed the workingman at every turn most of the workers still support it. This is undoubtedly due to the fact that the reading interest of most of its followers ends with the sports page.

In everyone of the recent strikes regardless of what city it happened to be in, the newspapers outside of the labor press, were lined up with the owners of industry. This is as plain as day but still it is our job to impress upon the minds of the workers the fact that to get the real news and to get it straight they must follow and support the labor press.

NOTES FROM JOHNSTOWN, PA.

Last week I reported that Danny Shields ordered James Mark, strike director for the CIO to leave this city peacefully. Well, he is still in Johnstown and intends to stay here. Last Sunday, July 3, Mark acted as chairman of one of the largest labor mass-meetings held in Johnstown for some time. Approximately 25,000 people were present to hear the speeches of Governor Earle, Philip Murray, chairman of the SWOC, John Ghizoni international board member of the United Mine Workers Union and Pat Fagan, president of district No. 5 UMWA. Danny Shields, his Citizens Committee, and other reactionary forces should now know that ordering union men out of town only brings them here by the thousands and the governor of Pennsylvania to boot.

*

Governor Earle surprised us Johnstowners with his visit here to address the strike meeting. He urged the union leaders to rid their ranks of Communists and promised to use his influence to force the steel company to hold an election under the provisions of the National Labor Relations Board. Speaking of Bethlehem and the other independent steel companies, he said their refusal to collective bargaining elections is a violation of the Wagner Act. He added: "If men like Tom Girdler are not forced to mediate we will have Communism and if the CIO does not void violence we will have a dictator and with him Fascism." Many in the crowd shouted "Earle for President in 1940!" but I'm sure Danny Shields and the Citizens Committee didn't feel that way about it!

*

Reporters, covering the meeting for the newspapers must have had their figures censured by the editors. According to their reports between 4 and 12 thousands only were in attendance in spite of the fact that for hours, almost an endless chain of automobiles and busses poured into Faith's Grove where the meeting was held. Some came early in the forenoon and brought their lunches with them. Others traveled 100 miles or more to attend the meeting.

*

John Ghizoni was the first speaker. He termed Daniel Shields (mayor) as the chief communist of Johnstown with members of the city council ranking next. As to the cars seen inside of the Cambria plant, he said they were hired at a dollar per day from local automobile dealers to fool the public that men were working in the mills. He had hardly finished the speech when a drizzle of rain chased some of the audience to seek shelter. It looked like even the weather Gods obeyed orders of Charles Schwab and his like to act unfavorably upon us.

*

Besides the steel strike, Danny Shields is having trouble galore. According to the newspapers the Federal Government, through the Internal Revenue Collector filed a \$76,00 tax suit against Shields and 12 others because they paid no tax on 12,000 barrels of illegal beer and 400 gallons of "distilled spirits" confiscated in a raid in Johnstown on April 7, 1935. Shields said they did this to please John L. Lewis and denies that he had anything to do with this bootleg ring. Maybe he'll go back yet where he came from — the federal penitentiary. — N. K.

But the rain didn't stop the meeting. Phil Murray spoke for almost an hour explaining the purpose of the steel strike. As to the disorders and dynamiting in Johnstown and other cities, Murray contended that

materially affect scientific calculations. And now three Russians made a non-stop flight from Moscow to the United States, and but for a fog would have made their goal only a mere 580 miles, as flights go, farther. And all this not to mention recent medical discoveries that Russians have been giving the world with astounding frequency.

"I don't care if 10 people were killed, it's just too bad. We did our duty." — Police Captain James L. Mooney commenting on the Memorial Day massacre, in which strikers were shot in the back.

Mankind's enemy No. 1 is ignorance.

No Pasaran!

Dedicated to the Proletarian Fighters Opposing the Introduction of Fascism in Spain

Oh they go singing, Oh they go marching,
Oh they are dying for you and me.
Yes, they are fighting to crush all traitors,
That Franco's triumph shall never be.
The fascist bullets, the fascist bombers,
They leave our cities a smoking mass.
They want to plunder and rule the country,
But at Madrid they shall not pass!
They murder women, old men and children
A fascist action, a coward's crime.
Those deeds of horror will be remembered
Will blacken ever the page of time.
From our dead heroes new life arises,
New lives go forward in one great mass.
The cannon thunder, the whole earth trembles—
But at Madrid THEY SHALL NOT PASS!

J. S. F. Annual Picnic

Moon Run, Pa. — The JSF Club No. 175 will hold its Annual Picnic Sunday, July 11, at the beautiful Portman's Grove, Moon Run.

A very cordial invitation is extended to all. Your friends, my friends, old friends, new friends. Friends from far and near will be there to celebrate. Won't you? Come out and spend a very enjoyable day. Tom Sharkey and his orchestra will furnish the melodious tunes in the spacious open-air ballroom.

Come early and stay late. There will be amusements of different sorts, and we promise you won't have a dull moment. Refreshments will be plentiful.

Be at Portman's Grove July 11.

Jacob Ambrozich.

Massacre Pictures Banned in Chicago

More than a month after the pictures were taken the Paramount company is releasing the Chicago "riot" film for public showing. But in Chicago the public will not have a chance to see them, according to a ruling by the police censor. The head of the censorship board said: "This is in line with our usual policy of banning any pictures which might incite the spectators."

Police testimony given in Washington before the LaFollette civil liberties committee was most effectively contradicted by the pictures, and by the testimony of spectators and participants in the Memorial Day affair which the newspapers insist on calling a "riot" indulged in by a crazy "mob."

All the evidence given, except that of the policemen indicates that the police started on their murder spree when the crowd was in retreat, that they shot men in the back, and used their clubs on some of the wounded prostrate on the ground.

Settled Long Ago

"The right to work"— When Jehovah expelled Adam and Eve from Paradise, did He bestow on them the right to work, or deprive them of the right to loaf?

I'm Popeye, the union man, I'm Popeye, the union man, I'll fight to the finish, 'Cause I want my spinach! I'm Popeye, the union man!

—Picketing song of Fleisher Studio strikers.

It is an interesting, if obvious, fact that nobody who talks bravely about war has ever been killed in one.—A. A. Milne.

Every child born and reared in a slum is a mark against the American conscience. — Mrs. Charles Dana G. bson.